

Rok założenia: 1933
nr 1 (1130)
styczeń 2021

Redaktor naczelny:

dr inż. Krzysztof Waldemar Woliński

Sekretarz redakcji:

mgr Olga Górczak-Żaczek (redaktor językowy)

Rada naukowa:

MSc. Adam Bartylak (RPA)

B.E. (Electrical) Ritesh Bharat (Indie)

prof. zw. dr inż. Stanisław Bołkowski (Polska)

prof. Milan Dado, PhD. Faculty of Electrical Engineering
(Słowacja)

dr Ivan Dudurich, EirGrid plc (Irlandia)

prof. dr hab. inż. Jerzy Cotebiowski (Polska)

dr ing. hab. Hans-Joachim Herrmann (Niemcy)

prof. dr hab. inż. Piotr Kacejko (Polska)

prof. dr hab. inż. Volodymyr Kucheruk (Ukraina)

prof. dr hab. inż. Igor Piotr Kurytnik (Polska)

prof. dr hab. inż. Brunon Lejdy (Polska)

dr B.R. Nussupbekov, prof. KarGu (Kazachstan)

prof. dr hab. inż. Marian Pasko (Polska)

doc. Ing. Jaroslav Pospíšil, CSc (Czechy)

prof. dr hab. inż. Aleksandra Rakowska (Polska)

doc. Ing. Vítězslav Stýskala, PhD. (Czechy)

prof. dr hab. inż. Wojciech Żagan (Polska)

Redaktorzy tematyczni:

Joanna Dróżdż

mgr inż. Miłosława Kujaszczuk-Bożentowicz

mgr inż. Piotr Olszowiec

inż. Henryk Ptasirski

dr inż. Marcin Andrzej Sulkowski

Redaktor statystyczny:

mgr inż. Michał Brzozowski

Redakcja:

03-450 Warszawa, ul. Ratuszowa 11

tel./fax 22 619 43 60

22 818 95 30

e-mail: red.we@sigma-not.pl

Prenumerata i kolportaż:

Zakład Kolportażu Wydawnictwa SIGMA-NOT

tel./fax 22 840 35 89

e-mail: prenumerata@sigma-not.pl

Reklamy i ogłoszenia:

Dział Reklamy i Marketingu Wydawnictwa SIGMA-NOT

tel. 22 827 43 65

e-mail: reklama@sigma-not.pl

Skład:

Studio DTP SIGMA-NOT

Druk:

Drukarnia Wydawnictwa SIGMA-NOT

e-mail: drukarnia@drukarnia.sigma-not.pl

Artykuły główne są recenzowane, ponadto
są indeksowane w bazach BazTech, Index Copernicus.

Wersja pierwotna czasopisma – papierowa

Lista recenzentów:

MSc. Adam Bartylak (RPA)

B.E. (Electrical) Ritesh Bharat (Indie)

B.E. (Electronics&Power) Himanshu Bhatia (UK)

Ing. Stefan Kosovan PhD (Czechy)

prof. dr hab. inż. Józef Lorenc (Polska)

dr hab. inż. Jerzy Marzecki (Polska)

prof. dr hab. inż. Franciszek Mosiński (Polska)

doc. Ing. Jaroslav Pospíšil, CSc (Czechy)

dr hab. inż. Bohdan Sywał (Polska)

Wydawca:

Wydawnictwo Czasopism i Książek Technicznych

**WYDAWNICTWO
SIGMA-NOT**

03-450 Warszawa

ul. Ratuszowa 11, tel. 22 818 09 18

www.sigma-not.pl

Nakład: do 3000 egz.

Informacje dla Autorów na str. 2

Cena brutto 35,00 zł (w tym 8% VAT)

INDEX 38113 ISSN 0043-5112

e-ISSN 2449-9560

SPIS TREŚCI

PATRON ROKU 2021 W SEP

Cz 505
Nr inw 61489

Słowo wstępne prezesa SEP	3
Słowo wstępne prezesa Oddziału Wrocławskiego SEP	4
Kalendarium życia i pracy naukowej prof. Jerzego Ignacego Skowrońskiego	5
Profesor Jerzy Ignacy Skowroński (1901-1986)	6
Wrocławska Szkoła Materiałoznawstwa Elektrycznego – prof. Jerzy Ignacy Skowroński	8
Profesor Jerzy Ignacy Skowroński, działacz i Członek Honorowy SEP – Patron Roku 2021	10
Oddział Materiałoznawstwa Elektrotechnicznego Instytutu Elektrotechniki we Wrocławiu	12
Prof. Jerzy Ignacy Skowroński – współtwórca Polskiego Komitetu Materiałów Elektrotechnicznych SEP	14
Działalność Profesora Jerzego Ignacego Skowrońskiego we Wrocławskim Towarzystwie Naukowym	16
Komitet Honorowy obchodów Roku SEP 2021 Profesora Jerzego Ignacego Skowrońskiego	16
Komitet Organizacyjny uroczystości inauguracji Roku Profesora Jerzego Ignacego Skowrońskiego	16
Program Uroczystości Inauguracji Roku Profesora Jerzego Ignacego Skowrońskiego	17

ANALIZY – BADANIA – PRZEGLĄDY

Nowoczesne układy telemechaniki i wykrywania zwarć jako element wdrażania automatyzacji w sieci średniego napięcia – praktyczne rozwiązania Łukasz Kajda, Marcin Tarasiuk	18
Stan i tendencje rozwojowe w konstrukcji rozdzielnic niskiego napięcia Ryszard Batura, Stanisław Olszewski	27
Projektowanie wewnętrznych stacji transformatorowych SN/nn przeznaczonych do kompensacji prądów pojemnościowych w głębi sieci i dla fotowoltaiki Mirosław Schwann	30

OPRACOWANIA – WDROŻENIA – EKSPLOATACJA

Ochrona odgromowa drzew Krystian Leonard Chrzan	34
Nowe rozporządzenie BHP pracy przy urządzeniach energetycznych – stare maniere wprowadzania w 2020 r. Bogumił Dudek	38
Rozwój energetyki w Etiopii Stefan Cierlotka	40

Z ŻYCIA STOWARZYSZENIA ELEKTRYKÓW POLSKICH

KONFERENCJE – SPOTKANIA – WYDARZENIA

CO PISZĄ INNI

2021 DCz. 288

Autor za publikację artykułu w czasopiśmie naukowym Wiadomości
Elektrotechniczne otrzymuje 5 pkt. zgodnie z rozporządzeniem
MNiSW z 22.02.2019 r. w sprawie ewaluacji jakości działalności
naukowej. Punktacja Index Copernicus – 94,22 pkt.

Rok założenia: 1933
nr 2 (1131)
luty 2021**Redaktor naczelny:**

dr inż. Krzysztof Waldemar Woliński

Sekretarz redakcji:

mgr Olga Górczak-Zaczek (redaktor językowy)

Rada naukowa:

MSc. Adam Bartylak (RPA)

B.E. (Electrical) Ritesh Bharat (Indie)

prof. zw. dr inż. Stanisław Bolkowski (Polska)

prof. Milan Dado, PhD. Faculty of Electrical Engineering
(Słowacja)

dr Ivan Dudurich, EirGrid plc (Irlandia)

prof. dr hab. inż. Jerzy Gołębiowski (Polska)

dr ing. hab. Hans-Joachim Herrmann (Niemcy)

prof. dr hab. inż. Piotr Kacejko (Polska)

prof. dr hab. inż. Volodymyr Kucheruk (Ukraina)

prof. dr hab. inż. Igor Piotr Kurytnik (Polska)

prof. dr hab. inż. Brunon Lejdy (Polska)

dr B.R. Nussupbekov, prof. KarGu (Kazachstan)

prof. dr hab. inż. Marian Pasko (Polska)

doc. Ing. Jaroslav Pospíšil, CSc (Czechy)

prof. dr hab. inż. Aleksandra Rakowska (Polska)

doc. Ing. Vitězlav Stýskala, PhD. (Czechy)

prof. dr hab. inż. Wojciech Zagan (Polska)

Redaktorzy tematyczni:

Joanna Drózd

mgr inż. Miłostawa Kujszczyk-Bożentowicz

mgr inż. Piotr Olszowiec

inż. Henryk Ptasieński

dr inż. Marcin Andrzej Sulkowski

Redaktor statystyczny:

mgr inż. Michał Brzozowski

Redakcja:

03-450 Warszawa, ul. Ratuszowa 11

tel./fax 22 619 43 60

22 818 95 30

e-mail: red.we@sigma-not.pl

Prenumerata i kolportaż:

Zakład Kolportażu Wydawnictwa SIGMA-NOT

tel./fax 22 840 35 89

e-mail: prenumerata@sigma-not.pl

Reklamy i ogłoszenia:

Dział Reklamy i Marketingu Wydawnictwa SIGMA-NOT

tel. 22 827 43 65

e-mail: reklama@sigma-not.pl

Skład:

Studio DTP SIGMA-NOT

Druk:

Drukarnia Wydawnictwa SIGMA-NOT

e-mail: drukarnia@drukarnia.sigma-not.pl

Artykuły główne są recenzowane, ponadto**są indeksowane w bazach BazTech, Index Copernicus.****Wersja pierwotna czasopisma – papierowa****Lista recenzentów:**

MSc. Adam Bartylak (RPA)

B.E. (Electrical) Ritesh Bharat (Indie)

B.E. (Electronics&Power) Himanshu Bhatia (UK)

Ing. Stefan Kosovan PhD (Czechy)

prof. dr hab. inż. Józef Lorenc (Polska)

dr hab. inż. Jerzy Marzecki (Polska)

prof. dr hab. inż. Franciszek Mosiński (Polska)

doc. Ing. Jaroslav Pospíšil, CSc (Czechy)

dr hab. inż. Bohdan Synal (Polska)

Wydawca:

Wydawnictwo Czasopism i Książek Technicznych

WYDAWNICTWO
SIGMA-NOT

03-450 Warszawa

ul. Ratuszowa 11, tel. 22 818 09 18

www.sigma-not.pl

Nakład (w tym wersja elektroniczna): do 2000 egz.

Informacje dla Autorów na str. 2

Cena brutto 35,00 zł (w tym 8% VAT)

INDEX 58113 ISSN 0043-5112

e-ISSN 2449-9560

Cz

505

Nr inw.

61489

SPIS TREŚCI**ANALIZY – BADANIA – PRZEGLĄDY**Ochrona przed przepięciami o częstotliwości
sieciowej w instalacjach elektrycznych niskiego
napięcia

Krzysztof Wincencik

3Konstrukcje i wyposażenie rozdzielnic niskiego
napięcia w Polsce

Ryszard Batura, Stanisław Olszewski

8**OPRACOWANIA – WDROŻENIA – EKSPLOATACJA**Funkcjonalności systemu nadążające za potrzebami
klientów

Adam Kowalski

15**INFORMACJE FIRMOWE**Sterowniki zabezpieczeniowe e²TANGO firmy
Elektrometal Energetyka SA przeznaczone dla
elektrowni odnawialnych źródeł energii (OZE)**23**Bezpieczniki firmy SIBA – zastosowanie
w magazynach energii**26****HISTORIA ELEKTRYKI POLSKIEJ****29****LUDZIE ELEKTRYKI****33****WYDAWNICTWA****34****CO PISZĄ INNI****37**

Autor za publikację artykułu w czasopiśmie naukowym Wiadomości Elektrotechniczne otrzymuje 5 pkt. zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z 22.02.2019 r. w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej. Punktacja Index Copernicus – 94.22 pkt.

Rok założenia: 1933
nr 3 (1132)
marzec 2021

Redaktor naczelny:
dr inż. Krzysztof Waldemar Woliński

Sekretarz redakcji:
mgr Olga Górczak-Żaczek (redaktor językowy)

Rada naukowa:
MSc. Adam Bartylak (RPA)
B.E. (Electrical) Ritesh Bharat (Indie)
prof. zw. dr inż. Stanisław Bolkowski (Polska)
prof. Milan Dado, PhD. Faculty of Electrical Engineering (Słowacja)
dr Ivan Dudurich, EirGrid plc (Irlandia)
prof. dr hab. inż. Jerzy Golebiowski (Polska)
dr ing. hab. Hans-Joachim Herrmann (Niemcy)
prof. dr hab. inż. Piotr Kacejko (Polska)
prof. dr hab. inż. Volodymyr Kucheruk (Ukraina)
prof. dr hab. inż. Igor Piotr Kurytnik (Polska)
prof. dr hab. inż. Brunon Lejdy (Polska)
dr B.R. Nussupbekov, prof. KarGu (Kazachstan)
prof. dr hab. inż. Marian Pasko (Polska)
doc. Ing. Jaroslav Pospíšil, CSc (Czechy)
prof. dr hab. inż. Aleksandra Rakowska (Polska)
doc. Ing. Vítězslav Stýskala, PhD. (Czechy)
prof. dr hab. inż. Wojciech Żagan (Polska)

Redaktorzy tematyczni:
Joanna Drózd
mgr inż. Miłostawa Kujaszczyk-Bożentowicz
mgr inż. Piotr Olszowiec
inż. Henryk Ptasieński
dr inż. Marcin Andrzej Sulkowski

Redaktor statystyczny:
mgr inż. Michał Brzozowski

Redakcja:
03-450 Warszawa, ul. Ratuszowa 11
tel./fax 22 619 43 60
22 818 95 30
e-mail: red.we@sigma-not.pl

Prenumerata i kolportaż:
Zakład Kolportażu Wydawnictwa SIGMA-NOT
tel./fax 22 840 35 89
e-mail: prenumerata@sigma-not.pl

Reklamy i ogłoszenia:
Dział Reklamy i Marketingu Wydawnictwa SIGMA-NOT
tel. 22 827 43 65
e-mail: reklama@sigma-not.pl

Skład:
Studio DTP SIGMA-NOT

Druk:
Drukarnia Wydawnictwa SIGMA-NOT
e-mail: drukarnia@drukarnia.sigma-not.pl

Artykuły główne są recenzowane, ponadto
są indeksowane w bazach BazTech, Index Copernicus.

Wersja pierwotna czasopisma - papierowa

Lista recenzentów:
MSc. Adam Bartylak (RPA)
B.E. (Electrical) Ritesh Bharat (Indie)
B.E. (Electronics&Power) Himanshu Bhatia (UK)
Ing. Stefan Kosovan PhD (Czechy)
prof. dr hab. inż. Józef Lorenc (Polska)
dr hab. inż. Jerzy Marzecki (Polska)
prof. dr hab. inż. Franciszek Mosiński (Polska)
doc. Ing. Jaroslav Pospíšil, CSc (Czechy)
dr hab. inż. Bohdan Synal (Polska)

Wydawca:
Wydawnictwo Czasopism i Książek Technicznych

**WYDAWNICTWO
SIGMA-NOT**

03-450 Warszawa
ul. Ratuszowa 11, tel. 22 818 09 18
www.sigma-not.pl

Nakład (w tym wersja elektroniczna) do 2000 egz.
Informacje dla Autorów na str. 48
Cena brutto 35,00 zł (w tym 8% VAT)
INDEX 38113 ISSN 0043-5112
e-ISSN 2449-9560

SPIS TREŚCI

Cz 505

Nr inw. 61 489

ANALIZY - BADANIA - PRZEGLĄDY

Wielostopniowa ochrona przepięciowa - koordynacja energetyczna poszczególnych stopni SPD
Krzysztof Wincencik

2

Analiza i ocena działania funkcji różnicowoprądowej oraz impedancyjnej EAZ transformatorowych przesuwników fazowych
Tomasz Bednarczyk, Mateusz Szablicki, Adrian Halinka

7

AUTOMATYKA ELEKTROENERGETYCZNA

CZIP-PV PRO - zintegrowany przełącznik zabezpieczeniowo-sterujący firmy Lumel SA
Beata Zięba, Władysław Sieluk, Witold Hoppel

18

Jak powinien wyglądać certyfikat potwierdzający klasę A miernika jakości energii elektrycznej?

21

Sterowanie i monitorowanie farmy fotowoltaicznej przy zastosowaniu aplikacji Siemens SICAM Photovoltaic Power Plant Controller oraz Photovoltaic Power Plant Monitoring
Joanna Kamińska, Marcin Lizer

23

Wykrywanie włamań cybernetycznych w stacji cyfrowej - jak poprawić bezpieczeństwo stacji elektroenergetycznych IEC 61850
Andreas Klien

31

Zabezpieczenia podimpedancyjne w sieciach wysokich napięć
Aleksandra Skuza, Marek Suproniuk

36

HISTORIA TESTOWANIA ZABEZPIECZEŃ

Historia zabezpieczeń - testowanie przełączników w latach 40. XX w. (cz. VII)
Miroslaw Branczewski

40

KONFERENCJE - SPOTKANIA - WYDARZENIA

47

Autor za publikację artykułu w czasopiśmie naukowym Wiadomości Elektrotechniczne otrzymuje 5 pkt. zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z 22.02.2019 r. w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej. Punktacja Index Copernicus - 94,22 pkt.

Rok założenia: 1933
nr 4 (1133)
kwiecień 2021

Redaktor naczelny:
dr inż. Krzysztof Waldemar Woliński
Sekretarz redakcji:
mgr Olga Górczak-Żaczek (redaktor językowy)

Rada naukowa:
MSc. Adam Bartylak (RPA)
B.E. (Electrical) Ritesh Bharat (Indie)
prof. zw. dr inż. Stanisław Bołkowski (Polska)
prof. Milan Dado, PhD. Faculty of Electrical Engineering (Słowacja)
dr Ivan Dudurich, EirGrid plc (Irlandia)
prof. dr hab. inż. Jerzy Golebiowski (Polska)
dr ing. hab. Hans-Joachim Herrmann (Niemcy)
prof. dr hab. inż. Piotr Kacejko (Polska)
prof. dr hab. inż. Volodymyr Kucheruk (Ukraina)
prof. dr hab. inż. Igor Piotr Kurytnik (Polska)
prof. dr hab. inż. Brunon Lejdy (Polska)
dr B.R. Nussupbekov, prof. KarGu (Kazachstan)
prof. dr hab. inż. Marian Pasko (Polska)
doc. Ing. Jaroslav Pospíšil, CSc (Czechy)
prof. dr hab. inż. Aleksandra Rakowska (Polska)
doc. Ing. Vitěslav Stýskala, PhD. (Czechy)
prof. dr hab. inż. Wojciech Żagan (Polska)

Redaktorzy tematyczni:
Joanna Drózd
mgr inż. Miłostawa Kujsczyk-Bożentowicz
mgr inż. Piotr Olszowiec
inż. Henryk Ptasieński
dr inż. Marcin Andrzej Sulkowski

Redaktor statystyczny:
mgr inż. Michał Brzozowski

Redakcja:
03-450 Warszawa, ul. Ratuszowa 11
tel./fax 22 619 43 60
22 818 95 30
e-mail: red.we@sigma-not.pl

Prenumerata i kolportaż:
Zakład Kolportażu Wydawnictwa SIGMA-NOT
tel./fax 22 840 35 89
e-mail: prenumerata@sigma-not.pl

Reklamy i ogłoszenia:
Dział Reklamy i Marketingu Wydawnictwa SIGMA-NOT
tel. 22 827 43 65
e-mail: reklama@sigma-not.pl

Skład:
Studio DTP SIGMA-NOT

Druk:
Drukarnia Wydawnictwa SIGMA-NOT
e-mail: drukarnia@drukarnia.sigma-not.pl

Artykuły główne są recenzowane, ponadto
są indeksowane w bazach BazTech, Index Copernicus.

Wersja pierwotna czasopisma – papierowa

Lista recenzentów:
MSc. Adam Bartylak (RPA)
B.E. (Electrical) Ritesh Bharat (Indie)
B.E. (Electronics&Power) Himanshu Bhatia (UK)
Ing. Stefan Kosovan PhD (Czechy)
prof. dr hab. inż. Józef Lorenc (Polska)
dr hab. inż. Jerzy Marzecki (Polska)
prof. dr hab. inż. Franciszek Mosiński (Polska)
doc. Ing. Jaroslav Pospíšil, CSc (Czechy)
dr hab. inż. Bohdan Sydal (Polska)

Wydawca:
Wydawnictwo Czasopism i Książek Technicznych

**WYDAWNICTWO
SIGMA-NOT**

03-450 Warszawa
ul. Ratuszowa 11, tel. 22 818 09 18
www.sigma-not.pl

Nakład (w tym wersja elektroniczna): do 2000 egz.
Informacje dla Autorów na str. 2
Cena brutto 35,00 zł (w tym 8% VAT)
INDEX 38113 ISSN 0043-5112
e-ISSN 2449-9560

SPIS TREŚCI

Cz 505
Nr inw. 61489

ANALIZY – BADANIA – PRZEGLĄDY

- Na rozdrożach transformacji energetycznej
Andrzej Strupczewski 3
- O wyższości jednych świąt nad drugimi – czyli o OZE
vs EJ
Jerzy Majcher 9
- Ubezpieczenie przeciwprzepięciowe
– teoria i praktyka życia codziennego
Jarosław Wiater 16
- Wpływ dwutlenku węgla ze spalania kopalni
energetycznych na ocieplenie klimatu
Stefan Gierlotka 22

OPRACOWANIA – WDROŻENIA – EKSPLOATACJA

- Cyberbezpieczeństwo falowników fotowoltaicznych
Aleksander Babś 25
- Wybrane aspekty rozwoju elektromobilności
w aglomeracjach
Radostaw Szczerbowski 28
48. sesja plenarna Komitetu Studiów CIGRÉ B5
zabezpieczenia i automatyka
Marcin Lizer 33

ŁUDZIE ELEKTRYKI

WYDAWNICTWA

CO PISZĄ INNI

Autor za publikację artykułu w czasopiśmie naukowym
Wiadomości Elektrotechniczne otrzymuje 5 pkt.
zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z 22.02.2019 r.
w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej.
Punktacja Index Copernicus – 94,22 pkt.

Rok założenia: 1933
nr 5 (1134)
maj 2021

Redaktor naczelny:
dr inż. Krzysztof Waldemar Woliński

Sekretarz redakcji:
mgr Olga Górczak-Żaczek (redaktor językowy)

Rada naukowa:
MSc. Adam Bartylak (RPA)
B.E. (Electrical) Ritesh Bharat (Indie)
prof. zw. dr inż. Stanisław Bołkowski (Polska)
prof. Milan Dado, PhD. Faculty of Electrical Engineering (Słowacja)
dr Ivan Dudurych, EirGrid plc (Irlandia)
prof. dr hab. inż. Jerzy Gołębiowski (Polska)
dr ing. hab. Hans-Joachim Herrmann (Niemcy)
prof. dr hab. inż. Piotr Kacejko (Polska)
prof. dr hab. inż. Volodymyr Kucheruk (Ukraina)
prof. dr hab. inż. Igor Piotr Kurytnik (Polska)
prof. dr hab. inż. Brunon Lejdy (Polska)
dr B.R. Nussupbekov, prof. KarGu (Kazachstan)
prof. dr hab. inż. Marian Pasko (Polska)
doc. Ing. Jaroslav Pospíšil, CSc (Czechy)
prof. dr hab. inż. Aleksandra Rakowska (Polska)
doc. Ing. Vitězslav Stýskala, PhD, (Czechy)
prof. dr hab. inż. Wojciech Żagan (Polska)

Redaktorzy tematyczni:
Joanna Drózd
mgr inż. Miłosław Kujaszczyk-Bożentowicz
mgr inż. Piotr Olszowiec
inż. Henryk Ptasinski
dr inż. Marcin Andrzej Sulkowski

Redaktor statystyczny:
mgr inż. Michał Brzozowski

Redakcja:
03-450 Warszawa, ul. Ratuszowa 11
tel./fax 22 619 43 60
22 818 95 30
e-mail: red.we@sigma-not.pl

Prenumerata i kolportaż:
Zakład Kolportażu Wydawnictwa SIGMA-NOT
tel./fax 22 840 35 89
e-mail: prenumerata@sigma-not.pl

Reklamy i ogłoszenia:
Dział Reklamy i Marketingu Wydawnictwa SIGMA-NOT
tel. 22 827 43 65
e-mail: reklama@sigma-not.pl

Skład:
Studio DTP SIGMA-NOT

Druk:
Drukarnia Wydawnictwa SIGMA-NOT
e-mail: drukarnia@drukarnia.sigma-not.pl

Artykuły główne są recenzowane, ponadto
są indeksowane w bazach BazTech, Index Copernicus.

Wersja pierwotna czasopisma – papierowa

Lista recenzentów:
MSc. Adam Bartylak (RPA)
B.E. (Electrical) Ritesh Bharat (Indie)
B.E. (Electronics&Power) Himanshu Bhatia (UK)
Ing. Stefan Kosovan PhD (Czechy)
prof. dr hab. inż. Józef Lorenc (Polska)
dr hab. inż. Jerzy Marzecki (Polska)
prof. dr hab. inż. Franciszek Mosiński (Polska)
doc. Ing. Jaroslav Pospíšil, CSc (Czechy)
dr hab. inż. Bohdan Sydal (Polska)

Wydawca:
Wydawnictwo Czasopism i Książek Technicznych

**WYDAWNICTWO
SIGMA-NOT**

03-450 Warszawa
ul. Ratuszowa 11, tel. 22 818 09 18
www.sigma-not.pl

Nakład (w tym wersja elektroniczna) do 2000 egz.
Informacje dla Autorów na str. 2
Cena brutto 35,00 zł (w tym 8% VAT)
INDEX 38113 ISSN 0043-5112
e-ISSN 2449-9560

SPIS TREŚCI

Cz 505
Nr inw. 61489

100 LAT WYDZIAŁU ELEKTRYCZNEGO PW

Na 100-lecie Wydziału – początki Wydziału
Elektrycznego Politechniki Warszawskiej
Przemysław Sadłowski, Jerzy Hickiewicz

5

Powojenne dzieje Wydziału Elektrycznego
Politechniki Warszawskiej jako obszar badań
historycznych
Wojciech Urbański

11

ANALIZY - BADANIA - PRZEGLĄDY

Rola prądu stałego w elektroenergetycznych sieciach
dystrybucyjnych niskiego napięcia
Michał Czyż

19

Integracja zarządzania zasobami technicznymi
oraz energetycznymi budynków inteligentnych
z zastosowaniem BIoT
Eugeniusz Sroczan

25

OPRACOWANIA - WDROŻENIA - EKSPLOATACJA

Dobór kabli i przewodów w instalacjach elektrycznych
ze względu na reakcję na ogień na podstawie
warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać
budynki
Łukasz Gorgolewski

31

Zasilanie urządzeń elektrycznych na placach
budowy i rozbiórki zgodnie z nową normą
PN-HD 60364-7-704:2018-08
Marcin A. Sulkowski

38

ŁUDZIE ELEKTRYKI

42

WYDAWNICTWA

45

CO PISZĄ INNI

46

Autor za publikację artykułu w czasopiśmie naukowym
Wiadomości Elektrotechniczne otrzymuje 5 pkt.
zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z 22.02.2019 r.
w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej.
Punktacja Index Copernicus – 94,22 pkt.

Rok założenia: 1933
nr 6 (1135)
czerwiec 2021

Redaktor naczelny:
dr inż. Krzysztof Waldemar Woliński
Sekretarz redakcji:
mgr Olga Górczak-Żaczek (redaktor językowy)

Rada naukowa:
MSc. Adam Bartylak (RPA)
B.E. (Electrical) Ritesh Bharat (Indie)
prof. zw. dr inż. Stanisław Bołkowski (Polska)
prof. Milan Dado, PhD. Faculty of Electrical Engineering (Słowacja)
dr Ivan Dudurych, EirGrid plc (Irlandia)
prof. dr hab. inż. Jerzy Gołębiowski (Polska)
dr ing. hab. Hans-Joachim Herrmann (Niemcy)
prof. dr hab. inż. Piotr Kacejko (Polska)
prof. dr hab. inż. Volodymyr Kucheruk (Ukraina)
prof. dr hab. inż. Igor Piotr Kurytnik (Polska)
prof. dr hab. inż. Brunon Lejdy (Polska)
dr B.R. Nussupbekov, prof. KarGu (Kazachstan)
prof. dr hab. inż. Marian Pasko (Polska)
doc. Ing. Jaroslav Pospíšil, CSc (Czechy)
prof. dr hab. inż. Aleksandra Rakowska (Polska)
doc. Ing. Vítězslav Stýskala, PhD. (Czechy)
prof. dr hab. inż. Wojciech Żagan (Polska)

Redaktorzy tematyczni:
Joanna Drózd
mgr inż. Miłosława Kujarczyk-Bożentowicz
mgr inż. Piotr Olszowiec
inż. Henryk Ptasiewicz
dr inż. Marcin Andrzej Sulkowski

Redaktor statystyczny:
mgr inż. Michał Brzozowski

Redakcja:
03-450 Warszawa, ul. Ratuszowa 11
tel./fax 22 619 43 60
22 818 95 30
e-mail: red.we@sigma-not.pl

Prenumerata i kolportaż:
Zakład Kolportażu Wydawnictwa SIGMA-NOT
tel./fax 22 840 35 89
e-mail: prenumerata@sigma-not.pl

Reklamy i ogłoszenia:
Dział Reklamy i Marketingu Wydawnictwa SIGMA-NOT
tel. 22 827 43 65
e-mail: reklama@sigma-not.pl

Skład:
Studio DTP SIGMA-NOT

Druk:
Drukarnia Wydawnictwa SIGMA-NOT
e-mail: drukarnia@drukarnia.sigma-not.pl

Artykuły główne są recenzowane, ponadto
są indeksowane w bazach BazTech, Index Copernicus.

Wersja pierwotna czasopisma – papierowa

Lista recenzentów:
MSc. Adam Bartylak (RPA)
B.E. (Electrical) Ritesh Bharat (Indie)
B.E. (Electronics&Power) Himanshu Bhatia (UK)
Ing. Stefan Kosovan PhD (Czechy)
prof. dr hab. inż. Józef Lorenc (Polska)
dr hab. inż. Jerzy Marzecki (Polska)
prof. dr hab. inż. Franciszek Mosiński (Polska)
doc. Ing. Jaroslav Pospíšil, CSc (Czechy)
dr hab. inż. Bohdan Synal (Polska)

Wydawca:
Wydawnictwo Czasopism i Książek Technicznych

**WYDAWNICTWO
SIGMA-NOT**

03-450 Warszawa
ul. Ratuszowa 11, tel. 22 818 09 18
www.sigma-not.pl

Nakład (w tym wersja elektroniczna) do 2000 egz.
Informacje dla Autorów na str. 2
Cena brutto 35,00 zł (w tym 8% VAT)
INDEX 38113 ISSN 0043-5112
e-ISSN 2449-9560

SPIS TREŚCI

Cz 505
Nr inw. 61489

AUTOMATYKA ELEKTROENERGETYCZNA

- Badania funkcjonalne systemów automatyki stacyjnej
zgodnych z IEC 61850
Christian Brauner, Eugenio Carnevali 5
- Innowacyjna koncepcja układu lokalnej rezerwy
wyłącznikowej generatorów 12
- AutoRANGER – innowacyjna technologia sygnalizacji
przepływu prądu zwarcia w sieciach kablowych 14

NORMALIZACJA

- Wymagania prawne nowych konstrukcji liczników
energii elektrycznej
Piotr Makles 16

ANALIZY – BADANIA – PRZEGLĄDY

- Strategia rozwoju kraju w „Polskiej polityce
energetycznej do 2040 r.” – o czym decydenci winni
pamiętać
Jerzy Majcher 22

HISTORIA TESTOWANIA ZABEZPIECZEŃ

- Historia zabezpieczeń – testowanie przekładników
w latach 50. XX w. (cz. VIII)
Miroslaw Branczewski 25

Z ŻYCIA STOWARZYSZENIA ELEKTRYKÓW POLSKICH

- Historia powstania Oddziału Białkopodlaskiego
SEP wraz z biogramem patrona Oddziału
prof. Jana Maksymiuka 32

KONFERENCJE – SPOTKANIA – WYDARZENIA

WYDAWNICTWA

CO PISZĄ INNI

Autor za publikację artykułu w czasopiśmie naukowym
Wiadomości Elektrotechniczne otrzymuje 5 pkt.
zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z 22.02.2019 r.
w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej.
Punktacja Index Copernicus – 94,22 pkt.

Rok założenia: 1933
nr 7 (1136)
lipiec 2021

Redaktor naczelny:
dr inż. Krzysztof Waldemar Woliński
Sekretarz redakcji:
mgr Olga Górczak-Żaczek (redaktor językowy)

Rada naukowa:
MSc. Adam Bartylak (RPA)
B.E. (Electrical) Ritesh Bharat (Indie)
prof. zw. dr inż. Stanisław Bołkowski (Polska)
prof. Milan Dado, PhD. Faculty of Electrical Engineering (Słowacja)
dr Ivan Dudurich, EirGrid plc (Irlandia)
prof. dr hab. inż. Jerzy Gołębiowski (Polska)
dr ing. hab. Hans-Joachim Herrmann (Niemcy)
prof. dr hab. inż. Piotr Kacejko (Polska)
prof. dr hab. inż. Volodymyr Kucheruk (Ukraina)
prof. dr hab. inż. Igor Piotr Kurytnik (Polska)
prof. dr hab. inż. Brunon Lejdy (Polska)
dr B.R. Nussupbekov, prof. KarGu (Kazachstan)
prof. dr hab. inż. Marian Pasko (Polska)
doc. Ing. Jaroslav Pospíšil, CSC (Czechy)
prof. dr hab. inż. Aleksandra Rakowska (Polska)
doc. Ing. Vítězslav Stýskala, PhD. (Czechy)
prof. dr hab. inż. Wojciech Żagan (Polska)

Redaktorzy tematyczni:
Joanna Drózd
mgr inż. Miłostawa Kujaszczyk-Bożentowicz
mgr inż. Piotr Olszowiec
inż. Henryk Ptasirski
dr inż. Marcin Andrzej Sulkowski

Redaktor statystyczny:
mgr inż. Michał Brzozowski

Redakcja:
03-450 Warszawa, ul. Ratuszowa 11
tel./fax 22 619 43 60
22 818 95 30
e-mail: red.we@sigma-not.pl

Prenumerata i kolportaż:
Zakład Kolportażu Wydawnictwa SIGMA-NOT
tel./fax 22 840 35 89
e-mail: prenumerata@sigma-not.pl

Reklamy i ogłoszenia:
Dział Reklamy i Marketingu Wydawnictwa SIGMA-NOT
tel. 22 827 43 65
e-mail: reklama@sigma-not.pl

Skład:
Studio DTP SIGMA-NOT

Druk:
Drukarnia Wydawnictwa SIGMA-NOT
e-mail: drukarnia@drukarnia.sigma-not.pl

Artykuły główne są recenzowane, ponadto
są indeksowane w bazach BazTech, Index Copernicus.

Wersja pierwotna czasopisma – papierowa

Lista recenzentów:
MSc. Adam Bartylak (RPA)
B.E. (Electrical) Ritesh Bharat (Indie)
B.E. (Electronics&Power) Himanshu Bhatia (UK)
Ing. Stefan Kosovan PhD (Czechy)
prof. dr hab. inż. Józef Lorenc (Polska)
dr hab. inż. Jerzy Marzecki (Polska)
prof. dr hab. inż. Franciszek Mosiński (Polska)
doc. Ing. Jaroslav Pospíšil, CSC (Czechy)
dr hab. inż. Bohdan Sydal (Polska)

Wydawca:
Wydawnictwo Czasopism i Książek Technicznych

WYDAWNICTWO
SIGMA-NOT

03-450 Warszawa
ul. Ratuszowa 11, tel. 22 818 09 18
www.sigma-not.pl

Nakład (w tym wersja elektroniczna) do 2000 egz.
Informacje dla Autorów na str. 2
Cena brutto 35,00 zł (w tym 8% VAT)
INDEX 58113 ISSN 0043-5112
e-ISSN 2449-9560

SPIS TREŚCI

Cz 505
Nr inw. 61489

OBCHODY MIĘDZYNARODOWEGO DNIA ELEKTRYKA 2021

- Apel do członków SEP i społeczności elektryków
w Polsce w sprawie włączenia się w walkę
z koronawirusem 3
- Elektryka – cichy bohater nowoczesnej medycyny
Aleksander Sieroń, Tadeusz Pańko, Piotr Szymczak 4

ANALIZY – BADANIA – PRZEGLĄDY

- Promieniowanie UV a pandemia COVID-19
Maciej Zajkowski 6
- Dynamiczne zmiany zapotrzebowania mocy biernej
i jej wpływ na kompensację mocy
Andrzej Książkiewicz 15
- tączność globalna na trudne czasy
Jacek Nowicki 20
- Provision of Grid Flexibility through TSO-DSO Power
Flow Optimization and Power Balancing at DSO Level
Michał Bajor, Anna Wakszyńska 23

OPRACOWANIA – WDROŻENIA – EKSPLOATACJA

- Ochrona przepięciowa instalacji elektrycznych nn –
nowe ograniczniki przepięć w ofercie firmy DEHN
Krzysztof Wincencik 29

NORMALIZACJA

- Normalizacja współdziała z postępem technicznym
i innowacjami
Janusz Nowastowski 33

WYDAWNICTWA

- CO PISZĄ INNI 40

Autor za publikację artykułu w czasopiśmie naukowym
Wiadomości Elektrotechniczne otrzymuje 5 pkt.
zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z 22.02.2019 r.
w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej.
Punktacja Index Copernicus – 94,22 pkt.

Rok założenia: 1933
nr 8 (1136)
sierpień 2021

Redaktor naczelny:
dr inż. Krzysztof Waldemar Woliński

Sekretarz redakcji:
mgr Olga Górczak-Żaczek (redaktor językowy)

Rada naukowa:
MSc. Adam Bartylak (RPA)
B.E. (Electrical) Ritesh Bharat (Indie)
prof. zw. dr inż. Stanisław Bolkowski (Polska)
prof. Milan Dado, PhD. Faculty of Electrical Engineering (Słowacja)
dr Ivan Dudurych, EirGrid plc (Irlandia)
prof. dr hab. inż. Jerzy Gołębiowski (Polska)
dr ing. hab. Hans-Joachim Herrmann (Niemcy)
prof. dr hab. inż. Piotr Kacejko (Polska)
prof. dr hab. inż. Volodymyr Kucheruk (Ukraina)
prof. dr hab. inż. Igor Piotr Kurytnik (Polska)
prof. dr hab. inż. Brunon Lejdy (Polska)
dr B.R. Nussupbekov, prof. KarGu (Kazachstan)
prof. dr hab. inż. Marian Pasko (Polska)
doc. Ing. Jaroslav Pospíšil, CSc (Czechy)
prof. dr hab. inż. Aleksandra Rakowska (Polska)
doc. Ing. Vitězlav Stýskala, PhD. (Czechy)
prof. dr hab. inż. Wojciech Żagan (Polska)

Redaktorzy tematyczni:
Joanna Drózd
mgr inż. Miłostawa Kujarczyk-Bożentowicz
mgr inż. Piotr Olszowiec
inż. Henryk Ptasirski
dr inż. Marcin Andrzej Sulkowski

Redaktor statystyczny:
mgr inż. Michał Brzozowski

Redakcja:
03-450 Warszawa, ul. Ratuszowa 11
tel./fax 22 619 43 60
22 818 95 30
e-mail: red.we@sigma-not.pl

Prenumerata, kolportaż i druk:
Zakład Poligrafii i Kolportażu
tel./fax 22 840 35 89
e-mail: prenumerata@sigma-not.pl
drukarnia@sigma-not.pl

Reklamy i ogłoszenia:
Dział Reklamy i Marketingu Wydawnictwa SIGMA-NOT
tel. 22 827 43 65
e-mail: reklama@sigma-not.pl

Skład:
Studio DTP SIGMA-NOT

Artykuły główne są recenzowane, ponadto
są indeksowane w bazach BazTech, Index Copernicus.

Wersja pierwotna czasopisma – papierowa

Lista recenzentów:
MSc. Adam Bartylak (RPA)
B.E. (Electrical) Ritesh Bharat (Indie)
B.E. (Electronics&Power) Himanshu Bhatia (UK)
Ing. Stefan Kosovan PhD (Czechy)
prof. dr hab. inż. Józef Lorenc (Polska)
dr hab. inż. Jerzy Marzecki (Polska)
prof. dr hab. inż. Franciszek Mosiński (Polska)
doc. Ing. Jaroslav Pospíšil, CSc (Czechy)
dr hab. inż. Bohdan Sydal (Polska)

Wydawca:
Wydawnictwo Czasopism i Książek Technicznych
03-450 Warszawa
ul. Ratuszowa 11, tel. 22 818 09 18

WYDAWNICTWO
SIGMA-NOT

www.sigma-not.pl

Nakład (w tym wersja elektroniczna) do 2000 egz.
Informacje dla Autorów na str. 2
Cena brutto 35,00 zł (w tym 8% VAT)
INDEX 38113 ISSN 0043-5112
e-ISSN 2449-9560

SPIS TREŚCI

Cz 505
Nr inw. 61489

ANALIZY – BADANIA – PRZEGLĄDY

Uwagi konstruktywne do normy IEEE 1459-2010
w zakresie definicji stosowanych w jednofazowych
obwodach elektrycznych z przebiegami
niesinusoidalnymi
Sławomir Cieślak

3

Możliwości wdrożenia pracy wyspowej dużych
zakładów przemysłowych w przypadku blackoutu
Paweł Kazimierzczuk

10

Turbiny gazowe na... wodór
Piotr Olszowiec

13

OPRACOWANIA – WDROŻENIA – EKSPLOATACJA

Zasilanie gwarantowane odbiorów o znaczeniu
krytycznym – kluczowe dla użytkownika –
funkcjonalność systemów UPS
Jarosław Luber

15

O alternatywnym podejściu do lokalizacji doziemień
w obwodach prądu stałego
Piotr Olszowiec

17

HISTORIA ELEKTRYKI

„Wojna prądów” na przetomie XIX i XX w.
w 130. rocznicę przesyłu energii elektrycznej
z Lauffen do Frankfurtu nad Menem
Piotr Rataj, Jerzy Hickiewicz

20

LUDZIE ELEKTRYKI

26

KONFERENCJE – SPOTKANIA – WYDARZENIA

33

WYDAWNICTWA

34

CO PISZĄ INNI

37

2021 DCz. 288

Autor za publikację artykułu w czasopiśmie naukowym
Wiadomości Elektrotechniczne otrzymuje 5 pkt.
zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z 22.02.2019 r.
w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej.
Punktacja Index Copernicus – 94,22 pkt.

Rok założenia: 1933
nr 9 (1137)
wrzesień 2021

Redaktor naczelny:

dr inż. Krzysztof Waldemar Woliński

Sekretarz redakcji:

mgr Olga Górczak-Zaczek (redaktor językowy)

Rada naukowa:

MSc. Adam Bartylak (RPA)

B.E. (Electrical) Ritesh Bharat (Indie)

prof. zw. dr inż. Stanisław Bołkowski (Polska)

prof. Milan Dado, PhD, Faculty of Electrical Engineering
(Słowacja)

dr Ivan Dudurich, EirGrid plc (Irlandia)

prof. dr hab. inż. Jerzy Golebiowski (Polska)

dr ing. hab. Hans-Joachim Herrmann (Niemcy)

prof. dr hab. inż. Piotr Kacejko (Polska)

prof. dr hab. inż. Volodymyr Kucheruk (Ukraina)

prof. dr hab. inż. Igor Piotr Kurytnik (Polska)

prof. dr hab. inż. Brunon Lejdy (Polska)

dr B.R. Nussupbekov, prof. KarGu (Kazachstan)

prof. dr hab. inż. Marian Pasko (Polska)

doc. Ing. Jaroslav Pospíšil, CSc (Czechy)

prof. dr hab. inż. Aleksandra Rakowska (Polska)

doc. Ing. Vítězslav Stýskala, PhD. (Czechy)

prof. dr hab. inż. Wojciech Żagan (Polska)

Redaktorzy tematyczni:

Joanna Drózd

mgr inż. Miłoslawa Kujczyk-Bożentowicz

mgr inż. Piotr Olszowiec

inż. Henryk Ptasieński

dr inż. Marcin Andrzej Sulkowski

Redaktor statystyczny:

mgr inż. Michał Brzozowski

Redakcja:

03-450 Warszawa, ul. Ratuszowa 11

tel./fax 22 619 43 60

22 818 95 30

e-mail: red.we@sigma-not.pl

Prenumerata, kolportaż i druk:

Zakład Poligrafii i Kolportażu

tel./fax 22 840 35 89

e-mail: prenumerata@sigma-not.pl,

drukarnia@sigma-not.pl

Reklamy i ogłoszenia:

Dział Reklamy i Marketingu Wydawnictwa SIGMA-NOT

tel. 22 827 43 65

e-mail: reklama@sigma-not.pl

Skład:

Studio DTP SIGMA-NOT

Artykuły główne są recenzowane, ponadto
są indeksowane w bazach BazTech, Index Copernicus.

Wersja pierwotna czasopisma – papierowa

Lista recenzentów:

MSc. Adam Bartylak (RPA)

B.E. (Electrical) Ritesh Bharat (Indie)

B.E. (Electronics&Power) Himanshu Bhatia (UK)

Ing. Stefan Kosovan PhD (Czechy)

prof. dr hab. inż. Józef Lorenc (Polska)

dr hab. inż. Jerzy Marzecki (Polska)

prof. dr hab. inż. Franciszek Mosiński (Polska)

doc. Ing. Jaroslav Pospíšil, CSc (Czechy)

dr hab. inż. Bohdan Sywał (Polska)

Wydawca:

Wydawnictwo Czasopism i Książek Technicznych

03-450 Warszawa

ul. Ratuszowa 11, tel. 22 818 09 18

**WYDAWNICTWO
SIGMA-NOT**

www.sigma-not.pl

Nakład (w tym wersja elektroniczna): do 2000 egz.

Informacje dla Autorów na str. 2

Cena brutto 35,00 zł (w tym 8% VAT)

INDEX 38113 ISSN 0043-5112

e-ISSN 2449-9560

SPIS TREŚCI

Cz 505

Nr inw. 61489

ANALIZY – BADANIA – PRZEGLĄDY

- Morskie farmy wiatrowe a Europejski Zielony ład
Aleksandra Rakowska 3
- Retrofit rozłączników napowietrznych średniego
napięcia sterowanych zdalnie
Stanisław Kiszto, Michał Szymański, Andrzej Frącek 10

OPRACOWANIA – WDROŻENIA – EKSPLOATACJA

- Analiza zjawiska powstawania „duchów” na
pierścieniach ślizgowych turbogeneratorów
Waldemar Chmielak, Michał Kuleta, Karol Sattawski 15
- Reklozer KTR 27 (Rec25_AI) firmy Tavrída Electric
– nowe funkcje
Krzysztof Adamczyk 21
- Grid Enterprise Manager (GEM) – Centralny nadzór
nad urządzeniami IED różnych producentów
Cezary Bryczek 27

AUTOMATYKA ELEKTROENERGETYCZNA

- Zabezpieczenie zwarciove sieci
z niekonwencjonalnymi źródłami energii. Ścieżki
dojścia i droga do rozwiązania problemów
Bogdan Kasztenny 34
- Rozszerzenie narzędzi testowania zabezpieczeń
o obszar płaszczyzny mocy
Bogdan Gajdemski 42
- Budowa inteligentnej sieci elektroenergetycznej
– pilotażowy projekt z udziałem Grupy Apator
Szymon tabenda 50
- O poprawie czułości zabezpieczeń ziemnozwarciowych
dla sieci o małych prądach doziemnych
Piotr Olszowiec 52
- Technologie obliczeniowe w systemie ADMS
SYNDIS na rzecz wzrostu bezpieczeństwa systemów
elektroenergetycznych
Piotr Kolanowski, Michał Filipiak, Paweł Nowak 55

HISTORIA TESTOWANIA ZBEZPIECZEŃ

INFORMACJE FIRMOWE

CO PISZĄ INNI

Autor za publikację artykułu w czasopiśmie naukowym
Wiadomości Elektrotechniczne otrzymuje 5 pkt.
zgodnie z rozporządzeniem MNiSW-z 22.02.2019 r.
w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej.
Punktacja Index Copernicus – 94,22 pkt.

Rok założenia: 1933
nr 10 (1138)
październik 2021

Redaktor naczelny:

dr inż. Krzysztof Waldemar Woźniński

Sekretarz redakcji:

mgr Olga Górczak-Żaczek (redaktor językowy)

Rada naukowa:

MSc. Adam Bartylak (RPA)

B.E. (Electrical) Ritesh Bharat (Indie)

prof. zw. dr inż. Stanisław Bolkowski (Polska)

prof. Milan Dado, PhD. Faculty of Electrical Engineering
(Słowacja)

dr Ivan Dudurich, EirGrid plc (Irlandia)

prof. dr hab. inż. Jerzy Golebiowski (Polska)

dr ing. hab. Hans-Joachim Herrmann (Niemcy)

prof. dr hab. inż. Piotr Kacejko (Polska)

prof. dr hab. inż. Volodymyr Kucheruk (Ukraina)

prof. dr hab. inż. Igor Piotr Kurytnik (Polska)

prof. dr hab. inż. Brunon Lejdy (Polska)

dr B.R. Nussupbekov, prof. KarGu (Kazachstan)

prof. dr hab. inż. Marian Pasko (Polska)

doc. Ing. Jaroslav Pospíšil, CSc (Czechy)

prof. dr hab. inż. Aleksandra Rakowska (Polska)

doc. Ing. Vítězslav Styskála, PhD. (Czechy)

prof. dr hab. inż. Wojciech Żagan (Polska)

Redaktorzy tematyczni:

Joanna Drózd

mgr inż. Miłosława Kujarczyk-Bożentowicz

mgr inż. Piotr Olszowiec

inż. Henryk Ptasinski

dr inż. Marcin Andrzej Sulkowski

Redaktor statystyczny:

mgr inż. Michał Brzozowski

Redakcja:

03-450 Warszawa, ul. Ratuszowa 11

tel./fax 22 619 43 60

22 818 95 30

e-mail: red.we@sigma-not.pl

Prenumerata, kolportaż i druk:

Zakład Poligrafii i Kolportażu

tel./fax 22 840 35 89

e-mail: prenumerata@sigma-not.pl,

drukarnia@sigma-not.pl

Reklamy i ogłoszenia:

Dział Reklamy i Marketingu Wydawnictwa SIGMA-NOT

tel. 22 827 43 65

e-mail: reklama@sigma-not.pl

Skład:

Studio DTP SIGMA-NOT

Artykuły główne są recenzowane, ponadto

są indeksowane w bazach BazTech, Index Copernicus.

Wersja pierwotna czasopisma – papierowa

Lista recenzentów:

MSc. Adam Bartylak (RPA)

B.E. (Electrical) Ritesh Bharat (Indie)

B.E. (Electronics&Power) Himanshu Bhatia (UK)

Ing. Stefan Kosovan PhD (Czechy)

prof. dr hab. inż. Józef Lorenc (Polska)

dr hab. inż. Jerzy Marzecki (Polska)

prof. dr hab. inż. Franciszek Mosiński (Polska)

doc. Ing. Jaroslav Pospíšil, CSc (Czechy)

dr hab. inż. Bohdan Sydal (Polska)

Wydawca:

Wydawnictwo Czasopism i Książek Technicznych

03-450 Warszawa

ul. Ratuszowa 11, tel. 22 818 09 18

**WYDAWNICTWO
SIGMA-NOT**

www.sigma-not.pl

Nakład (w tym wersja elektroniczna): do 2000 egz.

Informacje dla Autorów na str. 2

Cena brutto 35,00 zł (w tym 8% VAT)

INDEX 38113 ISSN 0043-5112

e-ISSN 2449-9560

SPIS TREŚCI

Cz 505
Nr inw. 61489

ANALIZY - BADANIA - PRZEGLĄDY

Straty energii w transformatorach obciążonych prądem z udziałem składowych harmonicznych
Tomasz Biernacik, Ryszard Skliński, Agnieszka Fus **3**

Polityka energetyczna
Jerzy Nowak **8**

Uniwersalność, funkcjonalność i modułowość – czyli nowe urządzenie zabezpieczające Siemens SIPROTEC 5 Compact
Joanna Kamińska, Marcin Lizer **11**

OPRACOWANIA - WDROŻENIA - EKSPLOATACJA

Instalacje fotowoltaiczne w domach jednorodzinnych
Bogdan Szymański **14**

PORAŻENIA PRĄDEM

Wypadki przy pracach w pobliżu czynnych instalacji elektroenergetycznych
Bogdan Solawa **16**

INFORMACJE FIRMOWE

Wsparcie inżynierskie dla instalacji OZE **19**

HISTORIA ELEKTRYKI POLSKIEJ 23

LUDZIE ELEKTRYKI 25

KONFERENCJE - SPOTKANIA - WYDARZENIA 27

WYDAWNICTWA 31

CO PISZĄ INNI 33

2021 DCz. 288

Autor za publikację artykułu w czasopiśmie naukowym Wiadomości Elektrotechniczne otrzymuje 5 pkt. zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z 22.02.2019 r. w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej. Punktacja Index Copernicus – 94,22 pkt.

Rok założenia: 1933
nr 11 (1139)
listopad 2021

Redaktor naczelny:

dr inż. Krzysztof Waldemar Woliński

Sekretarz redakcji:

mgr Olga Górczak-Zaczek (redaktor językowy)

Rada naukowa:

MSc. Adam Bartylak (RPA)

B.E. (Electrical) Ritesh Bharat (Indie)

prof. zw. dr inż. Stanisław Bołkowski (Polska)

prof. Milan Dado, PhD. Faculty of Electrical Engineering
(Słowacja)

dr Ivan Dudurych, EirGrid plc (Irlandia)

prof. dr hab. inż. Jerzy Gołębiowski (Polska)

dr ing. hab. Hans-Joachim Herrmann (Niemcy)

prof. dr hab. inż. Piotr Kacejko (Polska)

prof. dr hab. inż. Volodymyr Kucheruk (Ukraina)

prof. dr hab. inż. Igor Piotr Kurytnik (Polska)

prof. dr hab. inż. Brunon Lejdy (Polska)

dr B.R. Nussupbekov, prof. KarGu (Kazachstan)

prof. dr hab. inż. Marian Pasko (Polska)

doc. Ing. Jaroslav Pospíšil, CSc (Czechy)

prof. dr hab. inż. Aleksandra Rakowska (Polska)

doc. Ing. Vítězslav Štyškala, PhD. (Czechy)

prof. dr hab. inż. Wojciech Zagan (Polska)

Redaktorzy tematyczni:

Joanna Drózd

mgr inż. Miłoslawa Kujsczyk-Bożentowicz

mgr inż. Piotr Olszowiec

inż. Henryk Ptasieński

dr inż. Marcin Andrzej Sulkowski

Redaktor statystyczny:

mgr inż. Michał Brzozowski

Redakcja:

03-450 Warszawa, ul. Ratuszowa 11

tel./fax 22 818 95 30

e-mail: red.we@sigma-not.pl

Prenumerata, kolportaż i druk:

Zakład Poligrafii i Kolportażu

tel./fax 22 840 35 89

e-mail: prenumerata@sigma-not.pl,

drukarnia@sigma-not.pl

Reklamy i ogłoszenia:

Dział Reklamy i Marketingu Wydawnictwa SIGMA-NOT

tel. 22 827 43 65

e-mail: reklama@sigma-not.pl

Skład:

Studio DTP SIGMA-NOT

Artykuły główne są recenzowane, ponadto

są indeksowane w bazach BazTech, Index Copernicus.

Wersja pierwotna czasopisma - papierowa

Lista recenzentów:

MSc. Adam Bartylak (RPA)

B.E. (Electrical) Ritesh Bharat (Indie)

B.E. (Electronics&Power) Himanshu Bhatia (UK)

Ing. Stefan Kosovan PhD (Czechy)

prof. dr hab. inż. Józef Lorenc (Polska)

dr hab. inż. Jerzy Marzecki (Polska)

prof. dr hab. inż. Franciszek Mosiński (Polska)

doc. Ing. Jaroslav Pospíšil, CSc (Czechy)

dr hab. inż. Bohdan Synal (Polska)

Wydawca:

Wydawnictwo Czasopism i Książek Technicznych

03-450 Warszawa

ul. Ratuszowa 11, tel. 22 818 09 18

www.sigma-not.pl

**WYDAWNICTWO
SIGMA-NOT**

Nakład (w tym wersja elektroniczna): do 2000 egz.

Informacje dla Autorów na str. 2

Cena brutto 35,00 zł (w tym 8% VAT)

INDEX 38113 ISSN 0043-5112

e-ISSN 2449-9560

SPIS TREŚCI

Cz 505

Nr inw 61289

ANALIZY - BADANIA - PRZEGLĄDY

Techniczne i ekonomiczne aspekty eliminacji CO₂
w krajowej produkcji energii elektrycznej i transporcie
Jerzy Gryko **3**

Rozwój pojazdów autonomicznych w kolejnictwie
Jacek Nowicki **10**

Sztuczna inteligencja - klucz do rozwoju sieci 5G
Zbigniew Koper **13**

OPRACOWANIA - WDROŻENIA - EKSPLOATACJA

System dynamicznej redukcji obciążenia podstacji
trakcyjnej, działający z wykorzystaniem zasobnika
dużej mocy
Damian Artyszak **17**

Koordinacja izolacji obiektów stacyjnych NN
w zakresie przepięć atmosferycznych
z wykorzystaniem symulacji EMTP. Cz. I
Jacek Wasilewski, Grzegorz Dybka, Stanisław Pokora **25**

INFORMACJE FIRMOWE

Bezpieczeństwo w fotowoltaice - MPI-540-PV **37**

Pomiar rezystancji i stanu izolacji kabli SN w układzie
współpracy sterownika zabezpieczeniowego
eTANGO i odczynnika pomiarowego w przedziale
przylączowym rozdzielnic SN w stacjach
elektroenergetycznych **39**

HISTORIA ELEKTRYKI POLSKIEJ **41**

KONFERENCJE - SPOTKANIA - WYDARZENIA **43**

WYDAWNICTWA **44**

2021 DCz. 288

Autor za publikację artykułu w czasopiśmie naukowym
Wiadomości Elektrotechniczne otrzymuje 5 pkt.
zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z 22.02.2019 r.
w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej.
Punktacja Index Copernicus - 96,09 pkt.

Rok założenia: 1933
nr 12 (1140)
grudzień 2021

Redaktor naczelny:

dr inż. Krzysztof Waldemar Woliński

Sekretarz redakcji:

mgr Olga Górczak-Zaczek (redaktor językowy)

Rada naukowa:

MSc. Adam Bartylak (RPA)

B.E. (Electrical) Ritesh Bharat (Indie)

prof. zw. dr inż. Stanisław Bolkowski (Polska)

prof. Milan Dado, PhD. Faculty of Electrical Engineering
(Słowacja)

dr Ivan Dudurich, EirGrid plc (Irlandia)

prof. dr hab. inż. Jerzy Gołębiowski (Polska)

dr ing. hab. Hans-Joachim Herrmann (Niemcy)

prof. dr hab. inż. Piotr Kacejko (Polska)

prof. dr hab. inż. Volodymyr Kucheruk (Ukraina)

prof. dr hab. inż. Igor Piotr Kurytnik (Polska)

prof. dr hab. inż. Brunon Lejdy (Polska)

dr B.R. Nussupbekov, prof. KarGu (Kazachstan)

prof. dr hab. inż. Marian Pasko (Polska)

doc. Ing. Jaroslav Pospíšil, CSc (Czechy)

prof. dr hab. inż. Aleksandra Rakowska (Polska)

doc. Ing. Vítězslav Stýskála, PhD. (Czechy)

prof. dr hab. inż. Wojciech Zagan (Polska)

Redaktorzy tematyczni:

Joanna Drózd

mgr inż. Miłostawa Kujaszczyk-Bożentowicz

mgr inż. Piotr Olszowiec

inż. Henryk Ptasinski

dr inż. Marcin Andrzej Sulkowski

Redaktor statystyczny:

mgr inż. Michał Brzozowski

Redakcja:

03-450 Warszawa, ul. Ratuszowa 11

tel./fax 22 818 95 30

e-mail: red.we@sigma-not.pl

Prenumerata, kolportaż i druk:

Zakład Poligrafii i Kolportażu

tel./fax 22 840 35 89

e-mail: prenumerata@sigma-not.pl,

drukarnia@sigma-not.pl

Reklamy i ogłoszenia:

Dział Reklamy i Marketingu Wydawnictwa SIGMA-NOT

tel. 22 827 43 65

e-mail: reklama@sigma-not.pl

Skład:

Studio DTP SIGMA-NOT

Artykuły główne są recenzowane, ponadto

są indeksowane w bazach BazTech, Index Copernicus.

Wersja pierwotna czasopisma - papierowa

Lista recenzentów:

MSc. Adam Bartylak (RPA)

B.E. (Electrical) Ritesh Bharat (Indie)

B.E. (Electronics&Power) Himanshu Bhatia (UK)

Ing. Stefan Kosovan PhD (Czechy)

prof. dr hab. inż. Józef Lorenc (Polska)

dr hab. inż. Jerzy Marzecki (Polska)

prof. dr hab. inż. Franciszek Mosiński (Polska)

doc. Ing. Jaroslav Pospíšil, CSc (Czechy)

dr hab. inż. Bohdan Sywał (Polska)

Wydawca:

Wydawnictwo Czasopism i Książek Technicznych

03-450 Warszawa

ul. Ratuszowa 11, tel. 22 818 09 18

www.sigma-not.pl

**WYDAWNICTWO
SIGMA-NOT**

Nakład (w tym wersja elektroniczna): do 2000 egz.

Informacje dla Autorów na str. 2

Cena brutto 35,00 zł (w tym 8% VAT)

INDEX 38113 ISSN 0043-5112

e-ISSN 2449-9560

SPIS TREŚCI

Cz. 505

Nr inw. 61489

ANALIZY - BADANIA - PRZEGLĄDY

Zastosowanie stacji ładowania pojazdów elektrycznych wspomaganych lokalnym magazynem energii w obszarach z miejską siecią trakcyjną
Tomasz Buda, Gerard Wiśniewski, Oskar Kreft, Paweł Milewski

4

OPRACOWANIA - WDROŻENIA - EKSPLOATACJA

Koordynacja izolacji obiektów stacyjnych NN w zakresie przepięć atmosferycznych z wykorzystaniem symulacji EMTP. Cz. II
Jacek Wasilewski, Grzegorz Dybka, Stanisław Pokora

11

AUTOMATYKA ELEKTROENERGETYCZNA

Testy funkcjonalne automatyki restytucji zasilania instalowanych w głębi sieci SN
Tomasz Bednarczyk, Mirosław Branczewski

24

Falszowanie pomiaru impedancji w sieciach elektroenergetycznych wysokiego napięcia
Aleksandra Skuza, Marek Suproniuk

35

HISTORIA TESTOWANIA ZABEZPIECZEŃ

Historia zabezpieczeń - testery zabezpieczeń w latach 70. XX w. Cz. X. Testowanie

40

HISTORIA ELEKTRYKI POLSKIEJ

45

ŁUDZIE ELEKTRYKI

48

KONFERENCJE - SPOTKANIA - WYDARZENIA

50

INDEKS AUTORÓW

60

Autor za publikację artykułu w czasopiśmie naukowym *Wiadomości Elektrotechniczne* otrzymuje 20 pkt. zgodnie z komunikatem Ministra Edukacji i Nauki z 1.12.2021 r. w sprawie wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych. Punktacja Index Copernicus - 96,09 pkt. CiteIndex 2020 = 0,0542.